

OSNOVNE ČINJENICE WEST NILE VIRUS

Šta je West Nile virus?

West Nile virus je virus kojeg prenose komarci i obično se nalazi u Africi, Zapadnoj Aziji i na Bliskom Istoku. Srodan je tzv St.Louis encephalitis virusu koji je otkriven u USA. Iako virus uglavnom napada komarce i ptice, komarci ga mogu prenijeti na ljude i životinje. Virus je prvi put otkriven 1937. godine u Ugandi u zoni rijeke West Nile-Zapadni Nil. U USA je prvi put prijavljen 1999. godine u oblasti New York-a, kada su otkrivena 62 slučaja kod ljudi, od toga 7 smrtnih.

Da li bi stanovnici Iowe trebali biti zabrinuti zbog West Nile virusa?

Da. Od 1999. godine, kada se virus pojavio samo u gradu New York, West Nile se proširio na kontinentalni dio SAD i odomaćio se zapadno sve do Kalifornije. U Septembru 2001. godine virus je u Iowi nađen na mrtvoj vrani. Krajem 2002. godine, 40 država je prijavilo ljudske slučajeve zaraze sa West Nile virusom, od kojih je Iowa prijavila 54 slučaja uključujući i dva smrtna. Druge praćene aktivnosti u Iowi 2002 godine su dokazale postojanje West Nile virusa kod ptica, pilića, konja i komaraca. U toku 2003. broj osoba zaraženih West Nile virusom se u Iowi popeo na 142 potvrđena slučaja, od toga 6 smrtnih.

Kako se West Nile virus širi?

Komarci mogu dobiti West Nile virus hraneći se na zaraženim pticama. Zatim ga ujedima mogu prenijeti na ljude. West Nile virus se ne prenosi sa osobe na osobu kontaktima poput poljubaca, dodira ili njege inficiranih osoba. Virus se takođe teško može prenijeti transplatacijom organa od zaraženih osoba, ili transfuzijom zaražene krvi i krvne plazme. Testiranjem krvi donatora je znatno smanjena opasnost od zaraze transfuzijama krvi.

Da li će osoba koju ujede komarac u zoni poznatoj po West Nile virusu najvjerojatnije biti inficirana?

Ne. Mogućnost infekcije je vrlo niska. Čak i u oblastima u kojim kruži virus mali je broj zaraženih komaraca, a ni svi zaraženi komarci ne prenose virus uspješno. Većina ljudi inficiranih West Nile virusom nakon ujeda komaraca ne ispolji nikakve simptome.

Koji su simptomi West Nile virusa?

Većina ljudi inficiranih West Nile virusom ili ne ispolji nikakve simptome, ili doživi samo blago povišenje temperature, glavobolju i bolove u tijelu, prije potpunog oporavka. Kod nekih ljudi se može pojaviti kožni osip i otok limfnih žlijezda. Kod manje od 1% slučajeva zaraze naročito kod starijih osoba, West Nile virus izaziva ozbiljno oboljenje poput encefalitis-a (upala mozga) ili meningitis-a (upala moždane opne i kičmene moždine).

Kako se infekcija virusom West Nile dijagnosticira i liječi?

Zdravstveni radnici mogu dijagnosticirati West Nile virus posebnim testiranjima. Ne postoji vakcina niti poseban način liječenja, iako ljekar može propisati lijekove za ublaženje simptoma. U težim slučajevima bolničko liječenje može biti potrebno. Osobe koje su bile izložene virusu (ujedima komarca), ali ne ispoljavaju nikakve simptome, ne moraju se podvrgnuti testiranju. Ukoliko vam se pojave ozbiljni simptomi trebali bi kontaktirati zdravstvene radnike

Kako se infekcija virusom West Nile može spriječiti?

Zaštitite se od ujeda komaraca i uništite njihova legla:

- Smanjite aktivnost u prirodi za vrijeme najezde komaraca, tj.ujutro i naveče.

Ministarstvo javnog zdravstva države Iowa

- Kada god ostajete vani duži period vremena, ili u vrijeme kada su komarci najaktivniji, nosite odjeću svijetle boje, košulje dugih rukava i duge pantalone.
- Upotrebjavajte sredstva protiv insekata koja sadrže DEET ili permethrin. Sredstva protiv insekata koja sadrže permethrin bi se trebala nanositi samo na odjeću i ne na kožu. Proizvodi koji sadrže do 30% procenata DEET-a su dokazano najefikasniji i sigurni za odrasle, uključujući trudnice i djecu stariju od 2 mjeseca. Iako ne postoje naučni dokazi o tome koja je koncentracija DEET-a sigurna za djecu. Američka Akademija za Pedijatriju preporučuje korištenje proizvoda sa ne više od 30% DEET-a za bebe starije od 2 mjeseca i djecu. Najsigurniji način je da se bebe i djeca ispod 2 godine starosti što manje izlažu komarcima, koristiti sredstva protiv insekata koja sadrže 10% DEET-a ili manje, i pravilno slijediti uputstva za upotrebu na proizvodjačkim etiketama.
- Pobrinite se da zaštitne mreže na prozorima i vratima dobro dihtuju. Popravite ili zamijenite oštećene mreže.
- Uništavanjem legla komaraca (oni nastaju polaganjem jaja u stajaćoj vodi) uklanjanjem predmeta sa stajaćom vodom na mjestima za zabavu i rad. Sljedeće posebne mjere su uključene:
 - Izvrtnje ili uklanjanje predmeta u kojima se skuplja kišnica, poput keramičkih lonaca, igračkaka, kanti, automobilskih guma i cerada koje pokrivaju drva za potpalu ili čamce;
 - Mijenjanje vode u kupalištima za ptice i kućne ljubimce svaka 3 - 4 dana;
 - Briga za čišćenje oluka na kućama i njihov popravak;
 - Popravljanje vanjskih česmi, uređaja za hlađenje i crijeva za polijevanje;
 - Stavljanje otrova za komarce u ukrasne ribnjake, ili uzgoj riba koje se hrane larvama komaraca.

Da li su dobrovoljno davanje krvi i transfuzija, ili presađivanje organa sigurni?

Dobrovoljno davanje krvi je sigurno i ljudi su i dalje podstiču da to čine. Ipak, osobama koje ispoljavaju simptome infekcije West Nile virusom, ili koje imaju bilo koje drugo oboljenje, neće biti dopušteno da daju krv. Centri za transfuziju poduzimaju sve mjere kako bi osigurali da davaoci, koji su dijagnosticirani sa West Nile virusom, ne daju krv sve do potpunog oporavka. Sve "banke krvi" testiraju krv na West Nile virus i zaražena krv se uništava. Osobe koje ispolje simptome zaraze West Nile virusom u toku prve četiri sedmice nakon primanja transfuzije ili presađivanja organa, se savjetuju da kontaktiraju svoje ljekare. Dodatne informacije o dobrovoljnom davanju krvi i testiranju se mogu dobiti od Ministarstva za Hranu i Lijekove (www.fda.gov/cber/safety/westnile.htm).

Može li se West Nile virus prenijeti dojenjem?

Postojao je jedan slučaj prenošenja virusa novorođenoj bebi kroz majčino mlijeko. Pošto se dobro zna koja je korist od dojenja, te rizik od prenošenja West Nile virusa kroz majčino mlijeko nije poznat, ženama se i dalje preporučuje dojenje beba. Kao i uvijek, dojilje koje se razbole ili koje imaju problema sa dojenjem iz bilo kog razloga, trebale bi da kontaktiraju svog ljekara.

Može li trudnica zaražena West Nile virusom prenijeti zarazu na nerođeno dijete?

Postoje podaci o prenošenju West Nile virusa sa majke na fetus. Trudnice bi trebale preduzeti mjere opreza za smanjenje rizika od zaraze West Nile virusom i drugih arboviralnih zaraza, izbjegavanjem komaraca, nošenjem zaštitene odjeće te korištenjem sredstava protiv insekata sa DEET-om. Ne preporučuje se testiranje trudnica i novorođenčadi na West Nile virus.

Šta bi trebao raditi ako nađem mrtvu pticu?

Nalaženje mrtve ptice u blizini kuće ne znači da ste izloženi većem riziku od West Nile virusa. Ova virusna infekcija se najvjerovatnije ne prenosi direktnim kontaktom sa mrtvim pticama. Mrtve ptice, međutim, mogu nositi razne vrste bolesti i nikada ih ne treba dodirivati golim rukama. Pažljivo, sa rukavicama na rukama, stavite mrtvu pticu u dvostruku plastičnu kesu, te je bacite u vanjsku kantu za smeće ili je ukopajte u zemlju.

Mogu li se životinje zaraziti West Nile virusom?

Životinje postaju zaražene na isti način kao i ljudi - ujedom od zaraženog komarca. Konji mogu teško oboliti i umrijeti, kao i ljudi, a mačke i psi se takode mogu zaraziti ali rijetko oboljevaju. Životinje zaražene West Nile virusom ne prenose bolest na ljude.

Gdje se još mogu naći informacije u vezi West Nile virusa?

- Iowa Department of Public Health na www.idph.state.ia.us i na 866-WNV-IOWA (866-968-4692)
- University Hygienic Laboratory (UHL) na www.uhi.uiowa.edu
- Centers for Disease Control and Prevention na www.cdc.gov
- Iowa State University's Department of Entomology na www.ent.iastate.edu/medent